

Писателят дисидент Димитър Бочев - анализи по системата живот в опит за биография



Кой е Димитър Бочев?

Той, според негови думи, не може да бъде категоризиран, като личност първично формирана и моделирана под въздействието на средата, в която съдбата го е поставила. Той е себеизградил се човек на базата на вътрешното си духовно развитие и търсене с разум и мисъл. Хора като неговия тип са неподвластни на външния свят. Те играят ролята на творци формиращи обстоятелствата. Това са свободните, тези които остават независими от заобикалящата ги действителност. Това са хората, които са действащата сила за развитие на всяко човешко общество. Тази негова характеристика на СВОБОДЕН е първоизточникът на конфронтацията му със социализма, където господства идеята за насилствено уеднаквяване на индивидите. Той няма място в контролираното общество, при което един малък процент от хора успяват да угодят на интересите си, но поставят останалите в изолация от цивилизования свят. В това общество мнозинството бива лесно манипулирано, поради ограничената възможност да мисли и действа извън наложените граници. Опитите на отделни индивиди, целящи да променят изградената матрица, ги класифицира като неудобни за властта, която активизира процеси за тяхното отстраняване или заклеймяването. Димитър Бочев е един от тях – с творчески заряд на писател, мислител от рода на интелектуалците, борец – дисидент.

Генезис на несъвместимостта му с политическата система

Димитър Бочев е роден през 1944 г. в Силистра. Родителите му са партийни членове. Баща му е с твърдо заявена идейна комунистическо-идеалистична ориентация. На тази основа няма приемственост между баща и син. Приемствеността е вероятно в наследяването на духовния идеализъм, определящ поривите на младия човек към свобода, хуманност, търсене на обществена справедливост и достойно съществуване.

След завършване на средното си образование Димитър Бочев следва философия в Софийския университет, където и се поражда първите конфликти със системата. Насочването му към философията показва интерес към общите и фундаментални въпроси, засягащи човека и света, а това са въпросите за човешкото съществуване, мислене, познание, истина, справедливост, красота. И мислещият младеж прозира същността на политическата система в която живее, сковаващите рамки, в които комунистическото идеологическо «познание» иска да го постави. В търсенето на причините за успеха на тази система и въздействието ѝ върху хората, по-късно той ще напише следното обобщение: „Всяко робство – а тази диктатура беше форма на робство – е социален договор между робовладелеца и роба. Ако един от двамата откаже да подпише договора, той няма да е валиден. Да не забравяме, че това робство осигуряваше на роба редица дребни битови удобства и привелегии: не преяждаше, но и не гладуваше; не се страхуваше от

организираната и от неорганизираната престъпност, тъй като държавата се справяше с нея, понеже самата беше по-голям и по-силен злодей.”

Моментните опити на личности, опитващи се да разрушат матрицата на обществения затвор се провалят, поради инстинкта на останалите за оцеляване. Причината за това е примирението, защото е по-лесно да си роб, отколкото да застанеш зад действията си, и така улесняваш някой да влезе в „ролята на пъдар на стадото, в ролята на рабавладелец“. В крайна сметка свободата е право, но за него трябва да се воюва. И Димитър Бочев започва собствената си битка срещу стожерите на системата, за да застане в рехавата, но качествена редица на „виновен, като инакомислещ”.

За пръв път е арестуван на 22 години и по неговите думи го прибират, защото мисли на глас. Той определя Философско-историческият факултет по онова време като идеологически бастион на БКП. Студентите и преподавателите са разделени на два лагера – на свободомислещи и догматици от старата сталинска гвардия. Лагерът на свободомислещите се оглавява от дисидентите Асен Игнатов и Желю Желев. В едно интервю от годините на демокрацията Димитър Бочев споделя следното: *«Животът ми се стече така, че двамата ми станаха най-близките приятели. После с Асен, рамо до рамо, избягахме на Запад, а Желю остана тук. Но заедно живяхме с Желю, заедно ни арестуваха, изпращаха ни по етапен ред. Него във Веселиново – Шуменско, мен за Силистра. Наричаше се въдворяване по местожителство. Двамата нямахме правото да идваме в София и като съм идвал тук, съм го правил нелегално. Но не това е най-същественото. Най-същественото е, че съм вървял след себе си. Въпреки че платих прекалено висока цена за неконюнктурното си поведение, сега се радвам за това. С времето осъзнах, че същественото не се купува.»*

Агентите на бдителната Държавна сигурност следят изяви на непокорния младеж и той няколкократно е арестуван. Следва изключване от университета без право да продължи образованието си. Забранено му е да посещава София.

Появява се желанието да избяга от страната, в която се пребива само за политически виц, арестува се за бради, дълга коса, къси поли, изпраща се в лагери. Такава страна не може да се нарече родина на нито една свободна личност. Решението е да емигрира на Запад. Но бягството от който и да е затвор не е лесно, независимо дали стените обхващат няколко декара или цяла страна. Планът му се реализира успешно. Помагат му двойка чужденци, с които се запознава на морето.

Цената на постигнатата свобода

През 1972г. получава политическо убежище в Германия. Емигрирането стоварва беди върху семейството му: тероризиране, лишаване от права, отстраняване от работа. В чужбина работи като извънщатен сътрудник на “Дойче веле”. Сътрудничи още на излизащото на седем езика в Париж списание на Александър Солженицин „Континент“. Участва в работата по доста документални телевизионни филми с културнополитическа тематика. От 1975г. е програмен редактор в българската секция на радио “Свободна Европа” в Мюнхен, където дълги години отговаря за културно-публицистичната програма “Контакти” – трибуна на български писатели и интелектуалци. В този период завръзва приятелство с Георги Марков, писателят, принуден да емигрира по същите подбуди. Двамата действат целенасочено с антикомунистическите си възгледи, в опит да „пробият“ режима в България от разстояние. Тази си дейност приемат като мисия. “С медийните си изяви дават реалистичен поглед на действителността в България и стават „трън в петата“ на комунистическата власт. Марков е с присъда от страна на българския съд още от 1972г., а през 1976г. обвинение е повдигнато и към Бочев. Той получава присъда от 10 години

затвор. Две години по-късно Марков е отровен на моста Ватерло в Лондон. Цялата съдба на Димитър Бочев го поставя в позицията на беглец от родината, което му носи редица лични загуби, но получава предостатъчно храна за изява на творческите си способности в сферата на литературата.

Димитър Бочев и демокрацията след 1989г.

Когато започват демократичните промени в България, Димитър Бочев се завръща и застава до президента Желю Желев. Включва се активно в политическите дебати за демократичното преустройство. Исква да бъде полезен за обновлението на обществото. Върховният съд отменя присъдата му. Активно публикува в българския печат, прави изявления по радиото и по телевизията. Във в. „Демокрация“ води есеистична рубрика, която носи името на неговия първи роман – „Междинно кацане“.

Скоро отявленият демократ е дълбоко разочарован от новоизлюпените политици, от политическите разпри, от безчестието в борбата за власт, от задкулисието на стари партийни функционери и сътрудници на ДС. Оказва се, че новоизбраните са марионетки на скрити лица. За народ, несвикнал на свобода, масовата дезориентация е огромна. Преходът се оказва до голяма степен псевдодействие, смисълът му се губи от липсата на истински стремеж у обществото да се преработи отминалата система в нова. Демокрацията навлиза у нас, според Бочев, не с най-доброто си, а с най-битовото.

След 1989 издава четири книги: „Междинно кацане“ - 1991г., „Хомо емигрантикус“ - 1993 г., „Генезис II“ - 1997 г., „Синеокият слепец“ - 1998г. и „Боготърсачът между беса и слепотата“ - 2010 г.. Цялото му творчество е отзвук на нуждата да се отърси по негови думи от „всички отрови, с които този свят го е заредил“. Литературата за него е лекарството, нужно за преодоляване на ударите на живота.

В днешната демокрация вече изкристализира образа на отминалия преход, очертава се и шаблона по който се движим напред. Според Бочев, това е цивилизация на материалистично, консуматорско, с егоистични възгледи общество, която е обречена на депресия и несправедливост, в каквато и система на управление и битие да бъде поставена. А колкото до свободата, то тя е „... въпрос не толкова на обективни обстоятелства, колкото на субективно себеизживяване. Ако се себеизживяваш като свободен човек, ти си такъв, независимо от външните условия“.

Данни за автора:

Светлодар Асенов Димитров -18г.

МГ „Гео Милев“ – Плевен, 11в клас